N°. 10. 1850.

ZATURDAG 9 MAART.

Dit blad wordt iederen zaturdag uitgegeven. Het abonnement voor een Jaar is *vijftien* gulden, portvrij over *Java*.

De prijs der Advertentiën is één gulden, per vijf woorden, behalve het zegel voor den lande.

SAMARANGSCH ADVERTENTIE-BLAD.

Europesche berigten ontleend aan de Ned. Staats-Couranten van November 1849.

De Regering moge hierop het voldoende antwoord geven, als zij dit kan; *maar wat zal wel de nakomelingschap van hem zeggen, die zoo direct door de mededeeling dier cijfers de hand leent, om dat gestichte weder te sloopen?*

Die uitspraak kan wel geene andere zijn, dan dat de helderste vernuften, met meeste goede trouw soms bedwelmd worden door een nevel van vooroordeel, welke hun de oogen doen sluiten voor waarheden, die voor de voeten liggen, die door ieder ander worden opgemerkt, maar waar zij zelven den blik over henen werpen.

Had de heer *G. L. Baud* op eene rationele wijze de opbrengsten dier twee tijdvakken met elkander willen vergelijken, dan had hij in aanmerking moeten nemen, dat in het eerste tijdvak de overname der kolonie groote onkosten veroorzaakt had; dat er kostbare oorlogen op Sumatra, op Celebes, op Java gevoerd zijn; dat er bovendien op Banka en Borneo outstane onlusten moesten worden gedempt, al hetwelk niet alleen verbazende geldsommen verslonden heeft, maar natuurlijk ook nadeelig op de ontwikkeling van handel, industrie en landbouw in Indie werken moest.

Hij had in aanmerking moeten nemen, ten opzigte van de opbrengst in het tweede tijdvak, dat de Generaal *van den Bosch*, behalve de geldsommen, die hij uit Nederland medebragt, zoo als wij zeiden, een batig saldo in de Indische kas vond; dat in het beheer der Indische huishouding door den burggraaf *du Bus de Ghisignies*, een voortreffelijk landvoogd, groote bezuiniging was daargesteld; dat niet minder dan vier aanzienlijke residentien, Kediri, Madioen, Bagalen en de Banjoemaas, aan het Nederlandsche bewind waren toegevoegd; dat tegen eene onevenredige schadeloosstelling door den Sultan van Djokjokarta in 1831, en vervolgens door den Soesoehoenan van Soerakarta aan ons Gouvernement is afgestaan het regt op de bazars, warongs en vogelnestklippen; al hetwelk met het stelsel der cultures niets gemeen heeft; — dat wijders de vermeerdering der in- en uitgaande regten ook in geenen deele te wijten is aan het cultuurstelsel, volgens hetwelk de gouvernements-producten op de markt in het moederland worden verkocht, zonder dat een aan dezen uitvoer op Java geëvenredigd invoerregt plaats vindt; maar dat deze vermeerdering het gevolg is geweest van een toegenomen handelsverkeer en meerdere productie op de particuliere landen; dat ook de productie van koffij in de Preanger Regentschappen niet het gevolg is van het cultuurstelsel, maar van het in die Regentschappen bestaande dwangstelsel; dat in Cheribon door betere landopmeting de inkomsten gestegen zijn; dat de Generaal *van den Bosch* de Javaansche bevolking ontving onder den verschen en diepen indruk van de behaalde zegepraal op *Diepo Negoro*, en alzoo in geheel passiven toestand, waardoor de invoering der cultures mogelijk gemaakt werd; dat deze echter plaats vond met de verspreiding van eene bedriegelijke munt, waardoor, wij willen niet zeggen, de voordeelen der cultures grooter, maar liever, om ons juister uit te drukken, waardoor de schaden tijdelijk minder werden; terwijl men berekent, dat, indien men de verwarring, welke door dezen onzedelijken maatregel in het Indische muntwezen is te weeg gebragt, wilde herstellen, hiertoe minstens eene som van twintig millioen noodig zou zijn.

Hoe is het te veronderstellen, dat eene enkele dier omstandigheden mijnen hooggeplaatsten tegenstrever onbekend geweest is, toen hij mij beantwoordde; maar waarom deze omstandigheden dan ook niet in zijne vergelijking dier twee tijdvakken met diezelfde rondborstigheid medegedeeld, als waarmede hij ons cijfers gaf, die tegen zijne eigene stelling zooveel, ja alles bewezen? Of had hij dan waarlijk zulken geringen dunk van mijne kennis met de Indische aangelegenheden, om met zulke wapenen, als deze vergelijkings-staat, mij te midden der Volksvertegenwoordiging te durven bestrijden? Daar het nu deze staat is, welke bij dien Minister de grondslag van zijne heftige tegenkanting tegen mijn voorstel uitmaakt, ziet men op welken lossen grond hij staat, en geloof ik van dit punt te kunnen afstappen. Maar ik word ook gewezen op de indirecte voordeelen van het cultuurstelsel, en beken, dat die aanzienlijk zijn. Ik stel prijs op onze schoone vloot van Oost-Indievaarders, doch alleen in zooverre die noodig is voor de vracht, en voor zooverre die de behoefte overtreft, acht ik haar eene schade voor het nationaal vermogen. Deze vloot bestaat uit 370 bodems, van welke er in 1847, 215 op Java aangekomen zijn. Verondersteld, dat allen terugvracht op Java gevonden hebben, dan zoude een getal van 155 dier schoone en kostbare bodems vruchteloos zijn aangebouwd, en het daaraan besteedde kapitaal voor den volksrijkdom verloren zijn; en dit verlies is op vele millioenen te schatten.

Men verliest ook uit het oog, welke indirecte voordeelen de uitbreiding van het Europeesch landbezit te weeg gebragt zoude hebben en te weeg zal kunnen brengen, en welke beduidende sommen daaruit direct in 's Lands kas zouden vloeijen. Heeft de Regering zelve wel eens onderzoek gedaan, welke voordeelen de particuliere landen aan de Indische kas opbrengen, door grondlasten, overgang, successie, uitgaande regten en andere middelen? Wij gelooven het niet, wij gelooven veeleer, dat de Regering zelve het geschilpunt nimmer rijpelijk onderzocht heeft, maar door zekeren heimelijken schrik bevangen was, om dusdanig een rationeel onderzoek in te stellen: zij heeft hare dwalingen nog te lief. Zij vraagt zich zelve niet af, of het cultuurstelsel op den duur in stand zal kunnen blijven, om die indirecte voordeelen te blijven opleveren. De stichter van de cultures zelf, de graaf *van den Bosch*, heeft ze slechts als een overgangsmaatregel tot particulier landbezit beschouwd, en de Minister zelf zegt in zijn antwoord aan mij (het is hierop bijzonder, dat ik de aandacht mijner medeleden in deze Vergadering vestig:) » *zonder het leggen van de grondslagen* (hij zegt niet welke?), *waartoe in den aanvang geene ruimte voorhanden was* (niettemin is het stelsel nu reeds 18 jaren in werking,) *moet het gestichte, dit beken ik, hoe schoon ook, te eeniger tijd noodwendig instorten.*"

Gij ziet dus, hoe mijne tegenpartij zelve zijn geliefkoosd stelsel van cultures, onder die phases, zoo als het zich thans voordoet (en wij kunnen het ons onder geene andere phases dan die der werkelijkheid voorstellen,) zeer wisselvallig en onbestendig van duur beschouwt.

Hier bestaat er dus eene volkomene harmonie tusschen zijn gevoelen en het mijne, maar hij duide het ons volksvertegenwoordigers ten goede, dat wij zoo onbepaald niet gelooven kunnen aan een voortdurend genot der indirecte voordeelen van een stelsel, welks bestaan hij zelfs, in weerwil van zijn behoudend stelsel, geheel en alleen afhankelijk maakt van verbeteringen, die hij noodig acht, maar die hij ons niet te kennen geeft, omtrent welker aard wij dus tot heden toe geen oordeel kunnen vellen, en waaraan geen onzer derhalve eenig vertrouwen schenken kan of mag.

Moeten wij ons niet beklagen, dat die staatsman goed kon vinden om die verbeteringen achter den sluijer der geheimhouding te verbergen (even als schroomde hij den toets van zaakkundige mannen,) daar de groote gevolgen der verbeteringen zouden zijn, zoo als hij beweert, dat de jaarlijksche productie op Java zoude stijgen (binnen welk tijdstip wordt niet bepaald, maar ons te raden gegeven) tot de verbazende som van 168 millioenen, welke wij, naar het voorbeeld, ons door den Minister gegeven, slechts met het getal 5 behoeven te deelen, om een jaarlijksch batig saldo van niet minder dan *ƒ* 33,600,000 te verkrijgen, dat is nagenoeg het equivalent van den jaarlijkschen interest onzer staatsschuld! Dan zal de gouden eeuw voor Nederland aangebroken zijn; de accijnsen worden afgeschaft, en onze nijverheid, van dezen druk ontheven, zal zich onbeperkt kunnen uitbreiden; dan zullen wij eene porto franco invoeren en den wereldhandel op onze naburen heroveren; welk eene schitterende uitkomst! Maar, hoe vurig ons hart die aan ons Vaderland toewenscht, zegt mij de koele rede, dat de heer *Baud* zich door een ijdel spel der verbeelding heeft laten wegslepen. Hij gaat uit van de stelling, wat de Javaan zou *kunnen* verbouwen, niet wat hij zal *willen* verbouwen; hij neemt zijnen maatstaf naar den arbeid van eenen negerslaaf in de Vereenigde Staten, maar hij vergeet door welke prikkels de rampzalige neger werkt. Of zoude hij misschien dienzelfden prikkel op den Javaan willen toepassen? Maar dan zoude eerst de geheele Javaansche bevolking door hem in slavernij moeten gebragt worden; eene proefneming, die, als zij al niet tegen goddelijke en menschelijke regten streed, eerder den moord van alle Europeanen ten gevolge zou hebben, dan de verkoop van landerijen aan Europeanen, waarbij aan de Javanen het bezit en gebruik van hunne gronden gelaten wordt.

De Minister stelt nog eene lange reeks van heilzame gevolgen voor oogen, die uit zijne verbeteringen zouden voortvloeijen, en welke, indien zij verkregen werden, ons groote stof tot dank-

baarheid jegens het Opperwezen zouden geven, maar nog meer aan de millioenen Javanen, die van eenen onlijdelijken dwang zouden ontheven worden. Denkt niet, dat ik overdrijf met hier van onlijdelijken dwang te spreken: de woorden des Ministers, waaraan men in dit opzigt een onvoorwaardelijk vertrouwen schenken kan, zijn daar, om mijne bewering te staven. *Het gevolg dezer verbeteringen*, zegt hij, *moet zijn, dat men de zoo drukkende en tot vele vexatien, afzetterijen en straffen aanleiding gevende verpachte middelen, grootendeels zoo niet geheel zal kunnen afschaffen.*

En zulke verbeteringen behoudt de Minister als een staatsgeheim voor zich zelven! Maar nog een ander gevolg zal te weeg gebragt worden: men zal een hoog noodig systema van bemesting kunnen invoeren, zoowel op de gronden, waar de koffijboom gedurende 20 jaren gestaan heeft als in de rijstvelden, die door de toenemende ontginning geenen humus ter bemesting door de rivier in genoegzame hoeveelheid meer verkrijgen. Toen ik den Minister deze woorden hoorde uiten, rees dadelijk de gedachte bij mij op: als ik eens den moed hadde gehad om zulk een bemesting-systema te opperen, zoude men dan niet hebben gezegd: » De man verbeeldt zich, dat men een koffijtuin kan » mesten, even als een akker in het Westland, waar men de » mestspecie met een kar of schuit zoo gemakkelijk heenvoert; » hij schijnt niet te weten, dat de koffijtuinen in het gebergte en » op plateaux gelegen zijn, die 2000 tot 3000 voet boven de oppervlakte der zee zijn verheven, en dikwijls op groote afstanden van » de dessa's; dat men nu reeds de Javanen met de rotting naar de » tuinen moet drijven; en zal men hen dan nog met duizende » mandjes mest die bergruggen laten beklimmen? Weet hij niet, » dat, hoewel de bemesting volstrekt op Java geene nieuwigheid » is, en reeds lang door particulieren en Chinezen gedaan wordt, » als in de suikertuinen te Tangerang, Bakassie, Kedong Gedee » en elders, de Javaan niettemin een onoverkomelijken afkeer » van animalische meststoffen heeft? Welk een denkbeeld vormt » hij zich wel van den veestapel der Javanen, dat hem zijne » karbouwen toereikenden mest voor zulke kolossale aanplantingen zouden opleveren? Of stelt hij zich misschien wel voor » genoegzame hoeveelheid katjangkoeken voor deze bemesting te » vinden? Tot welke overdrevene maar tevens oppervlakkige » voorstellen vervalt men al niet, als men zijne kennis van Indie uit de boeken put, en niet in het land zelf verkeerd heeft!" Maar nu ben ik het niet, die zulke voorstellen te berde brengt, maar het is de Minister zelf, die vele jaren zijns levens op Java doorgebragt heeft, de voormalige directeur der cultures zelf!

Wij durven het geologisch verschijnsel, dat de rivieren door de toegenomene ontginning minder voedende deelen, hier humus genoemd, afvoeren, niet tegenspreken, omdat het verschijnsel mogelijk zou kunnen zijn; maar wij betwijfelen het, of het verschijnsel wel naauwkeurig waargenomen is, en vermoeden, dat men iets aan de natuur wijt, die zich hier geen partij kan stellen, waarvan de schuld aan het cultuurstelsel moet worden gegeven. Zijn er inderdaad eenige rijstvelden minder productief dan in vorige tijden, zal men hiervan wel de oorzaak in de omstandigheden moeten zoeken, dat men die velden onder het tegenwoordig stelsel geen rust laat, de braakligging buiten zwang gekomen is, dat die velden gedeeltelijk *met suiker en indigo* bepoot worden, die meer gunst uit den bodem trekken terwijl het land, zoodra de indigo en het suikerriet daaraf is, onmiddelijk voor de rijst bereid wordt. Even als er eene grens is aan den arbeid, dien men van de Javaansche bevolking vragen mag, zoo is er ook eene grens aan het voortbrengend vermogen van zijnen grond.

Nog een gevolg zullen die voorgenomen verbeteringen hebben, dat ik niet met stilzwijgen kan voorbijgaan, omdat het mijne nieuwsgierigheid naar den aard dier verbeteringen boven alles geprikkeld heeft: » Dit gevolg zal zijn — dus leest men in de » mededeeling — dat men het muntwezen naar behooren zal » kunnen regelen, namelijk wanneer de inlander, zijn belang » kennende, zal geleerd hebben om het geld te bezigen, waartoe » het bestemd en dienstbaar is, te weten: om twee transactien » (lees: *eene* transactie): koop en verkoop, te sluiten."

Die verbeteringen schijnen derhalve ook op de zielsvermogens der Javanen te zullen werken; maar ik geloof werkelijk, dat de Minister den natuurlijken staatshuishoudelijken zin der Javanen hier miskent, want wanneer men meer koper in den vorm van munt in omloop brengt, dan voor de dagelijksche ruilingen noodig is, dan handelt de Javaan verstandig, met die overtollige munt in rijstketeltjes en ander huisraad, waaraan hij behoefte heeft, te veranderen. Wil men dit tegengaan, dan behoort de Regering zooveel koper uit den omloop weg te nemen, dat het evenwigt tusschen de hoeveelheid van het ruilingsmiddel en den omvang der transactien hersteld worde. Hoewel wij ons de vrijheid veroorloven om aan al de schoone gevolgen dier verbeteringen tot zóó lang geen geloof te schenken, tot dat de verbeteringen zelve ons zullen bekend zijn gemaakt, en haar alleen als rethorische middelen beschouwen, is het echter een hoogst belangrijk verschijnsel, dat de Regering (want de Minister schijnt uit naam der vorige Regering gesproken te hebben) vele gebreken en maatschappelijke wanorden erkent, die men vroeger wel eens goedvond op rekening van kwaadwilligheid of misleiding te schrijven.

Nooit is de Regering zoo openlijk voor de gebreken van het Indische bestuur uitgekomen, dan in deze merkwaardige mededeeling; nog nooit had zij erkend, *dat, zonder andere grondslagen, het gestichte, hoe schoon ook, te eeniger tijd moet instorten.* Dit is het juist wat ook door ons beweerd wordt: dat de bestaande toestand van zaken wisselvallig en niet houdbaar is, en spoedig herstel behoeft.

Wanneer wij echter verder lezen, dat de Regering, (namelijk de vorige ministerien) tot meerdere beschaving en trapsgewijze ontwikkeling der Indische bevolking volkomen genegen is, dan vragen wij de bewijzen daarvan, want zij worden ons niet gegeven, en wij maken, des gevorderd, ons stout, om de sterkste bewijzen te leveren, dat de zedelijke, verstandelijke en industriele ontwikkeling der Indische bevolking door het tegenwoordig koloniaal stelsel, tot nog toe, op alle wijzen tegengewerkt wordt. Wij gelooven dit te kunnen zeggen, zonder verdacht te worden van eene valsche of overdrevene beschaving aan Indie te willen geven, of op het Indisch beheer de liberale beginselen van de Europesche Staten te willen toepassen, waarvan wij zelven al het gevaar inzien.

Wij gaan thans tot dat gedeelte der ministeriele mededeeling over, waarin meer bepaaldelijk mijn voorstel bestreden wordt. De groote vraag blijft altijd: is het Nederlandsche Gouvernement geregtigd om land op Java te verkoopen? — Zien wij op zijne handelingen, dan stelt het Gouvernement dit buiten allen twijfel; zien wij op zijne woorden in deze mededeeling, dan heeft het Gouvernement hiertoe geene de minste magt.

Laat ons dan in de eerste plaats de handelingen van het Gouvernement zelf nagaan. Er zijn vele bewijzen aan te voeren, dat de Oost-Indische Compagnie, ofschoon een bloot handels-ligchaam, zich altijd en op verschillende tijden het regt van eigendom op den bodem van haar grondgebied heeft toegekend. Wij behoeven hier slechts te wijzen:

op den afstand van een aanzienlijk aantal landgoederen in de residentien Batavia en Buitenzorg, reeds in het begin der achttiende eeuw;

op de memorie van den Gouverneur-Generaal *Mossel* van het jaar 1752, waarop de navolgende landgoederen voorkomen, welke tot dat tijdstip Javaansche districten uitmaakten:

Kampong Baroe	met	14,000	bunders	van	600	vierkante	roeden.
Gedong Badak	«	3,000	«	«	«	«	«
Tjileboet . . .	«	2,000	«	«	«	«	«
Tjitrap . . .	«	5,000	«	«	«	«	«
Kalapa Noengal	«	7,000	«	«	«	«	«
Tjilingsi . . .	«	17,000	«	«	«	«	«
Tjipaminkies . .	«	4,000	«	«	«	«	«
Nambo	«	3,000	«	«	«	«	«

op den verkoop van talrijke landgoederen in de jaren 1770 en 1775, zoodat de heer *C. S. W.* graaf *van Hogendorp*, thans lid van den Raad van Indie, in zijne *Beschouwingen der Nederlandsche bezittingen in Oost-Indie* wel met regt mogt zeggen: In navolging » der vorige Indische regeringen, welke ons Gouvernement zijn » voorafgegaan, en van welke dit laatstgenoemde alle regten en » aanspraken heeft overgenomen, beschouwt het zich als eigenaar van de gansche oppervlakte des lands." — En in de noot » ter dezer plaats: met uitzondering evenwel der residentien Batavia, Buitenzorg en overal elders, waar het Gouvernement » landerijen vervreemd heeft, en waar gevolgelijk het eigendom » van den grond op den kooper is overgegaan." (bladz. 14.)

Daarna zien wij, op eene zeer uitgebreide schaal, vervreemding van dien bodem plaats grijpen onder den Gouverneur-Generaal *Daendels* en het Engelsche tusschenbestuur.

Maar wij stappen hierover heen, omdat wij alleen willen aantoonen, dat de handelingen van de huidige Regering lijnregt in strijd zijn met hare beweringen; wij merken alleen op, dat die dikwijls herhaalde verkoop van landen in vorige dagen, nimmer eenige onrust of ontevredenheid onder de Javaansche bevolking heeft te weeg gebragt, en dat de verkochte landstreken, onder den invloed der particuliere nijverheid, tot de schoonstbebouwde en bloeijendste streken van geheel Java behooren.

1. Onder den Gouverneur-Generaal *du Bus de Ghisignies* is eene aanzienlijke hoeveelheid landerijen, bestaande in woeste gronden en gelegen in het Samarangsche en Pekalonganche, aan Europeanen in erfpacht gegeven, zonder voorkennis, bewilliging of schadeloosstelling der dessa's.

2. Het gansche terrein, tot de uitgestrekte vestingwerking van Soerabaija benoodigd, is door het Gouvernement in bezit genomen, zonder dat het hieromtrent met de daarop gevestigde Javaansche bevolking was overeengekomen, en zonder haar schadeloosstelling toe te kennen. Dezelfde handeling wordt gevolgd bij het aanleggen van wegen.

3. Het Gouvernement eigent zich uitgestrekte en belangrijke djatti-bosschen toe, ofschoon ook deze op zoogenaamde dessagronden gelegen zijn. De houtkap maakt eene aanzienlijke bron van inkomsten der Indische kas uit; maar hoe kan het Gouvernement zich de natuurlijke voortbrengselen van den grond toeëigenen, zonder zich als eigenaar van den grond zelven te beschouwen?

4. In het reglement op het beleid der regering in Nederlandsch Indie, te vinden in den jaargang van 1836 van het *Indisch Staatsblad*, leert men in de duidelijkste bewoordingen de zienswijze van het Gouvernement kennen. Daar luidt het in art. 62: » De gronden op het eiland Java, welke nog de eigendom van den Lande zijn, zullen, *voor zoover dezelve door de » Javanen bebouwd worden*, bij voortduring dessa's gewijze aan de » inlandsche bevolking worden *verhuurd*, door middel van overeenkomsten met de hoofden en oudsten, en onder zoodanige » bepalingen als telkens in de *huurcedels* op piagems zullen worden » uitgedrukt. Door de woorden: » welke nog de eigendom » van den Lande zijn" worden de landgoederen der particulieren uitgezonderd, doch alle gronden *die de Javanen bebouwen*, dat wil zeggen, de sawa's- en andere tot cultuur gebragte dessa-gronden, worden aan de dessa's verhuurd; maar zijn de gronden het eigendom der dessa's, dan behoeven zij die niet van het Gouvernement te huren; niemand huurt zijn eigen goed.

5. Dat het Gouvernement zich ook facto den vollen eigendom van de sawa's toekent — iets dat wij gaarne rondborstig belijden met onze denkwijze van regt niet te strooken — blijkt ook daaruit, dat het eigendunkelijk van de sawa's de gronden afgenomen heeft voor de suikerfabrieken, die in grooten getale over Java verspreid zijn, en waarschijnlijk wel een honderdtal bedragen; dat het daartoe niet de vergunning van de dessa's-besturen gevraagd heeft; dat het den koopprijs dier fabriekgronden ook niet aan de dessa's heeft uitgekeerd, maar voor zich behouden, en in vele gevallen voor den koopschat hypotheek op de verkochte gronden heeft genomen.

(*Vervolg hierna.*)

OFFICIEEL GEDEELTE.

Voor het Land. De Resident van *Samarang*, lettende op 's Gouvernements besluit van 26 April 1837 N°. 19, verhandeld bij zijne bekendmaking van den 9den Mei daaraan volgende, doet hierbij de ingezetenen van *Samarang* herinneren, dat alle koffij, welke in grootere hoeveelheid dan van *één* picol in hun bezit zal worden gevonden, zonder zij daartoe door eene zoogenaamde koffij pas of ander legaal bewijs geregtigd zijn, zal verbeurd verklaard worden, en noodigt alzoo een iegelijk uit, die zulke passen of bewijzen mogt hebben, dezelve, zoo ook de bij het departement der inkomende- en uitgaande- regten verleende contra-passen, vóór of uiterlijk op den 15den April aanstaande ter Residentie Secretarie te vertoonen, onder schriftelijke opgave van al de koffij, welke in hun bezit is.

SAMARANG, *De Resident voornoemd,*
den 1sten *Maart* 1850. BUIJSKES.

Voor het Land. Aan debiteuren van het vendu-departement te *Samarang* over de maand *November* jl., wordt hierbij bekend gemaakt, dat, bijaldien zij zich tegen geregtelijke vervolging wenschen te vrijwaren, de aanzuivering van hun debet uiterlijk vóór ultimo dezer zal moeten plaats vinden.

SAMARANG, *De Super-Intendent,*
den 2den *Maart* 1850. C. F. BOUDRIOT.

Voor het Land. De Sub-kommissie van onderwijs te *Samarang*, geeft bij deze kennis aan het algemeen, dat met aanvang van *den eersten April aanstaande*, door den Heer *J. C. Muller Kruseman*, Kunstschilder en Teekenaar alhier, zal worden opgerigt eene *Teeken-school.*

De lessen zullen worden gegeven in het gebouw van 's Gouvernements lagere school, des Dingsdags en Vrijdags, in de namiddag uren van half vier tot half zes.

De contributie voor iederen leerling zal bedragen *vijf gulden* 's maands, behalve de te verstrekken teeken behoeften.

De Sub-kommissie van onderwijs voornoemd, hoopt dat ouders en voogden door eene ruime deelneming, den Heer *Muller Kruseman* in staat zullen stellen, om zijne onderneming te beginnen en acht het overbodig hun overigens optewekken, om van deze gunstige gelegenheid gebruik te maken, ter meerdere vorming en ontwikkeling hunner kinderen of pupillen.

Wordende eindelijk belanghebbenden verzocht, van hun verlangen om hieraan deel te nemen, den Heer *Muller Kruseman* kennis te geven.

De Sub-kommissie van onderwijs,
BUIJSKES, *President.*
Ter ordonnantie van dezelve.
SAMARANG, *De Secretaris,*
den 2den *Maart* 1850. VIJZELAAR.

Voor het Land. Bij de Gereformeerde weeshuis-school te *Samarang*, bestaat gelegenheid ter plaatsing van eenen *ondermeester*, voorloopig op eene bezoldiging van *vijftig gulden* 's maands.

Diegenen, welke naar voornoemde betrekking willen dingen, worden uitgenoodigd zich, onder overlegging van bewijzen van bekwaamheid en goed gedrag, te vervoegen tot den ondergeteekende, zullende bij voorkeur in aanmerking worden genomen, de zoodanigen, welke in het bezit zijn van den derden onderwijzers rang en dezen zelfs op grootere bezoldiging kunnen rekenen.

De Secretaris der Sub-kommissie
SAMARANG, *van onderwijs,*
den 2den *Maart* 1850. VIJZELAAR.

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

Vendu-Departement.

(128) *Op Maandag den* 11den *Maart* 1850.

Voor het Commissie-huis van *J. van Maanen & Co.*, van aangebragte en koopmansgoederen.

(129) *Op Dingsdag den* 12den *Maart* 1850.

Voor het Commissie-huis van *G. A. Wermuth*, van diverse koopmanschappen.

(130) *Op Vrijdag den* 15den *Maart* 1850.

Voor de toko van de chinezen *Kouw Ingsoei*, *Kouw Tjangsoei* en *Kouw Ingtjoan* op *Krangang*, van meubelaire goederen en wat verder te voorschijn zal worden gebragt, toebehoorende aan nu wijlen de chinesche vrouw *Tan Piknio* weduwe van wijlen den chinees *Kouw Koasing* of *Kouw Kwasing.*

Advertentiën.

(131) Op de vendutie van aanstaande Dingsdag zullen ten 10 ure worden verkocht zonder reserve de ondervolgende preciosa's, als:
1 gouden buikband met gouden plaat en juweelen steen
1 zilveren buikband
1 sirie doos met goud en zilver beslag
1 stel, zeven stuks gouden boea boea
2 juweelen kraboes
en eenige zilveren lepels en vorken.
G. A. WERMUTH.

(132) Op de vendutie van aanstaande Dingsdag zullen nog worden verkocht:
8/2 vaten Fransche wijn
en zal wijders worden opgeruimd, het restant Muscat wijn en Fransche kistwijn benevens vele andere goederen meer.
G. A. WERMUTH.

(133) Op de vendutie van aanstaande Dingsdag zullen nog worden verkocht:
2 Europesche honden.
G. A. WERMUTH.

(134) Op de vendutie van *van Maanen & Co.*, op den 18den dezer zal des morgens ten 10 ure, voor rekening der gezamenlijke erven *W. C. Soesman* geboren *Piel*, worden verkocht het huis gelegen op *Tawang* wijk Lett. C. N°. 242, thans geoccupeerd door den Heer *Ockerse.*

SAMARANG, *Namens de Weeskamer*
8 *Maart* 1850. *De Secretaris,*
WEERAAT.

(124) Op Maandag den 15den April 1850, zal door den ondergeteekende Deurwaarder bij den Landraad te *Samarang*, krachtens bevelschrift door den President van gemelden Raad op den 20sten Julij 1849 verleend, in het openbaar op gewoon crediet worden verkocht:

Een erf met het daarop staande steenen met pannen gedekt huis gelegen in de Chinesche Kamp alhier, aan de Westzijde van de straat *Gang Gambieran*, wijk Lett. M. N°. 654, de Chinesche vrouw *The Bannio* weduwe van wijlen *Liem IJong*, in eigendom toebehoorende.

SAMARANG, *De Deurwaarder voornoemd,*
den 26sten *Februarij* 1850. STRONCK.

(125) Op Dingsdag den 23sten April 1850, zullen door den ondergeteekende Deurwaarder bij den Landraad te *Samarang*, krachtens bevelschrift door den President van gemelden Raad op den 8sten December 1849 verleend, in het openbaar op gewoon crediet worden verkocht:

Veertien een acht en tachtigste aandeel in een erf bebouwd met een steenen huis en bijgebouwen met pannen gedekt, gelegen aan de Noordzijde van den weg naar *Pengapon* wijk Lett. A. N°. 128.

Veertien een acht en tachtigste aandeel in een stukje land gelegen in de Kampoong *Pekoelitan* aan de Westzijde van den weg naar *Patjerongan* wijk Lett. E. N°. 473, den Javaan *Pak Djalekah*, in eigendom toebehoorende.

SAMARANG, *De Deurwaarder voornoemd,*
den 1sten *Maart* 1850. STRONCK.

(135) De ondergeteekenden hebben op nieuw ontvangen eenige exemplaren eener wereldkaart, naar *Mercator's* projectie zamengesteld uit de nieuwste en beste bronnen door *D. G. Johnson*, van 1849.
OLIPHANT & CO.

(136) Ontvangen bij *J. G. Oliphant*, een factuur Eng. parfumerien, waarbij extra fijne toilet zeep, seidlitz powder enz. alsmede Eng. geweer proppen.

(137) Wederom ontvangen puike aardappelen, bij
G. A. WERMUTH.

(126) Ontvangen een factuur puike puike Fransche provisien, waaronder truffes pures en echte fromage de *Gruijère*, wijders prima kwaliteit farinier hoeden.
G. A. WERMUTH.

(138) Genever AVH. en VS, Zweedsche teer, Engelsch bier, Bordeaux wijn en Cognac op fust.
B. P. VAN DEN BROEK.

(127) Op heden bij de ondergeteekende van de pers gekomen de Catalogus zijner *Leesbibliotheek*, en à *f* 1/2 recepis comptant te bekomen.
P. J. DE GROOT.

(128) Ontvangen verschillende schoolboekjes, waaronder *Vader Jacob, Moeder Anna, Anslijn kunstmatig leesboek;* voorts portefeuilles en diverse kantoor behoeften.

P. J. DE GROOT.

(139) Te koop het huis, van

WILKENS.

(119) Te huur een huis op *Bodjong*, adres

Wed. HAUBNER.

Aangekomen Personen.

Febr. 28 *W. Velsberg. Maart* 2 *J. A. Zeijdel, G. Andreas. id.* 5 *J. R. Foss. id.* 6 *wed. Gaum.*

Vertrokken Personen.

Maart 1 *J. G. de Ruijter de Wild. id.* 2 *D. Kemmeraar, J. Glaser.*

Scheepsberigten.

SAMARANG.

AANGEKOMEN.

Maart 5 - Ned. Ind. schoener *Indramaijoe,* Tjan Soen Kie, v. Batavia 31 December.

Maart 6 - Ned. Ind. bark *Indramaijoe,* Nie Tik Wie, v. Indramaijoe, 22 Februarij.

VERTROKKEN.

Maart 2 - Ned. Ind. bark *Alnoer,* Sech Sahat Baharmoos, n. Batavia.

Maart 3 - Ned. Ind. bark *Bientang Anam,* Tjoa Boen Tjaij, n. Soerabaija Makasser en Balie, met Z. M. troepen.

Maart 4 - Ned. schip *Doggersbank,* J. M. Jansen, n. Batavia en Nederland, passagiers de majoor Engelbert van Bevervoorden, de luitenant L. J. F. B. Hamest en twee gepasporteerde militairen.

Maart 5 - Ned. Ind. bark *Pilades,* J. B. Perrij, n. Soerabaija en Balie, passagiers de heer Monteiro en familie en bannelingen. — Ned. Ind. bark *Sumatra,* H. Veltman, n. Soerabaija en Makassar, passagiers de heeren Graaf van Bentheim en familie, Smissaert en familie, mevrouw Bangert en een banneling.

Maart 6 - Ned. bark *Watergeus,* W. H. Kramer, n. Batavia en Nederland, passagiers de gepensioneerd majoor Hegi en familie, kapitein Pineda, de heer Velsberg en 36 gepasporteerde militairen.

Schepen in Lading te Samarang.

Op den 7den *Maart* 1850.

Naar BATAVIA, Ned. Ind. bark Amana Tulbarie, kapt. *Sech Abdulla Bin Salim Gana,* agent.

Naar REMBANG, Ned. Ind. bark Fathool Barie, kapt. *W. F. Massingham,* agent.

Aan en-uitvoer te Samarang *van den* 1sten *tot en met den* 7den *Maart* 1850.

AANGEVOERD.

Van Cheribon met de Ned. Ind. schoener Indramaijoe, kapt. *Tjan Soen Kie.*

4 pic. knuflok, 2 pic. laxa, 2 pak. Chin. paijongs papier, 41 st. Chin. paijongs, 3 kn. diverse goederen, 1 kt. Chin. verw, 3 pak. en 1 krdj. Chin. kommen en thee potjes, 58 st. stoelen, 2 katt. vogelnestjes, 1 kt. benzoin, 6 pic. gardamong, 4 st. renoceros hoorns en 1110 pic. rijst, *Gezagvoerder.*

Van Indramaijoe met de Ned. Ind. bark Indramaijoe, kapt. *Nie Tek Kwie,*

4884 pic. rijst, *Liem Kwie Soei.*

UITVOER.

Naar Rotterdam met het Ned. schip Doggersbank, kapt. *J. M. Jansen.*

2262 pic. koffij, 1443 pic. suiker, 140 kn. indigo en 28 kn. cochenille, *N. H. M.*

14 kn. kaneel olie, *Havenmeester.*

Naar Balie en Macassar over Soerabaija met de Ned. Ind. bark Bientang Anam, kapt. *Tjoa Boen Tjaij.*

6½ kodie Java tabak, *Lie Tjing IJan.*

8 pic. ambalo verw, 2 pak. thee, 4 pic. Java koperdraad, 20 roll. Chin. zijde, 3 pak. Chin. zijden garen en 1500 zilveren guldens, *Tjoe Pong.*

177 st. cochenille kisten, 6 kn. mil. goederen en 1 kt. oorlogs goederen, *Havenmeester.*

18 pic. koperdraad en 94 pic. suiker, *Tan Hong IJan.*

Naar Macassar over Soerabaija met de Ned. Ind. bark Sumatra, kapt. *H. Veltman.*

100 kn. ruw katoen, 10 balansen en 1 kt. gewigten, *N. H. M.*

1 kt. kramerijen en 1 trom. modewaren, *Kervel.*

1 kt. boeken, 4 rotting stoelen en 2 trom. beschuit, *de Vijver.*

Naar Rotterdam over Batavia met het Ned. schip Watergeus, kapt. *W. H. Kramer.*

1689 pic. suiker, *MacNeill & Co.*

1160 pic. koffij, *J. van Maanen & Co.*

1170 pic. suiker, 27 kn. indigo en 68 pic. koffij, *Dorrepaal & Co.*

1 kt. 18 potj. gember, 12 fl. kerreijkruid en eenige kleinigheden, 3 kn. confituren en zuren, 1 pak rotting stokken en 1 oude pendule, *A. Hartsinck.*

1 kt. Japans. mandjes, 1 kt. inl. confituren, 1 kt. Japans. stroo-doosjes, 1 mandje soija, Japans. lakwerk, *Oliphant & Co.*

1 kt. Japans. kramerijen, 1 kt. en 2 pot. inl. confituren, 1 kt. 12 fl. sago en arrowroot, 1 kelder Arak, 1 viool en 1 kt. Japans. verlakwerk. *J. H. Soesman.*

Naar Balie over Soerabaija met de Ned. Ind. bark Pilades, kapt. *J. B. Perrij.*

150 pic. Eng. ijzer, 1 kt. Chin. bamb. kammen, 1 kt. voetzoekers, 1 kt. offer pitten, 5 potjes ingel. radijs, 1 pak offer papier, 12 pak. Chin. papieren paijongs, 10 pic. ambalo verw en 380 st. Chin. ruwe steenen, *Beh Ing Tjioe.*

12/2 water leggers en 1 scheeps kombuis, *Havenmeester.*

Aan- en uitvoer te SAMARANG van Producten *van den* 28sten *Februarij tot en met den* 6den *Maart* 1850.

BENAMING.		AANVOER. gouv.	AANVOER. part.	UITVOER. gouv.	UITVOER. part.
Koffij	pikols				
Suiker	krandj.		757		
Indigo	kisten		55		
Zout	pikols			191	287
Rijst	id.		662		1374
Tabak	krandj.		938		45
Olie (klapper)	pikols		222		
Gambier	id.				368

MARKTPRIJZEN TE SAMARANG.

KOFFIJ, ƒ 30.— afgedaan.

SUIKER, N°. 15 ƒ 13¼.

» — » 16 ƒ 13⁵/₈ geboden, op ƒ 14.— gehouden.

INDIGO, ƒ 2,80 D K V L & C F E ƒ 2.85 afgedaan.

KOEHUIDEN, ƒ 30.— schaarsch.

STAART PEPER ƒ 29.— à ƒ 30.— niet voorhanden.

RIJST, eerste soort, ƒ 8.— } Consumptie.
» tweede » ƒ 7.— }

KLAPPER OLIE ƒ 18.—

KATJANG » ƒ 17.—

ROTTING. ƒ 5.— à 6.—

KADJANG MATTEN. ƒ 14.—

GEDRUKT TE SAMARANG BIJ OLIPHANT EN CO.